

E L Ő T E R J E S Z T É S
A Képviselő-testület 2017. május 5-i nyilvános ülésére

Tárgy: A gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenység átfogó értékelése

Előterjesztő: Dobó Zoltán polgármester

Előkészítette: Önkormányzati és Igazgatási Iroda
Általános Igazgatási Csoport
Molnár Károly csoportvezető
dr. Németh Mária Anita jegyző

Megtárgyalja: Humán Bizottság

Meghívandók: Veszprém Megyei Kormányhivatal
Hatósági Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztály
8200 Veszprém Megyeház tér 1.

Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézet
Sikos Rita igazgató
8300 Tapolca, Nagyköz u. 1-3.

Tisztelt Képviselő-testület!

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. (a továbbiakban: Gyvt.) 94.§ (1) bekezdése értelmében a települési önkormányzat feladata a gyermekek védelme helyi ellátó rendszerének kiépítése és működtetése, a területen lakó gyermekek ellátásának megszervezése. A Gyvt. 94.§ (2) bekezdése szerint a települési önkormányzat biztosítja a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásokat, valamint szervezi és közvetíti a máshol igénybe vehető ellátásokhoz való hozzájutást. A Gyvt. 94. § (2a) bekezdése előírja, hogy a közös önkormányzati hivatal székhelye szerinti települési önkormányzat lakosságszámától függetlenül köteles gyermekjóléti szolgálatot működtetni. A gyermekjóléti szolgálat működési terület a közös önkormányzati hivatalhoz tartozó települések lakosságára terjed ki. A Gyvt. 94. § (3) bekezdése értelmében az a települési önkormányzat, amelynek területén 10.000 főnél több állandó lakos él, bölcsődét köteles működtetni.

A Gyvt. 96.§ (6) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a települési önkormányzat és az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-éig - a külön jogszabályban meghatározott tartalommal - átfogó értékelést készít.

Az értékelést - települési önkormányzat esetén a képviselő-testület általi megtárgyalást követően - meg kell küldeni a gyámhatóságnak, esetünkben a Veszprém Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztályának, mely az értékelés kézhezvételétől számított harminc napon belül javaslattal élhet a települési önkormányzat, illetve az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv felé. A Kormány által kijelölt szerv hatvan napon belül érdemben megvizsgálja a gyámhatóság javaslatait és állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatja.

Az átfogó értékelés tartalmi követelményeit a Gyvt. végrehajtására kiadott, a gyámhatóságokról valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX.10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Gyer.) 10. számú melléklete tartalmazza.

2013. január 1-jétől, a közigazgatási reform részeként átalakult a gyermekvédelmi rendszer is. A Gyvt., továbbá a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII.23.) Korm.rendelet 1. §-a szerint a gyámhatóság feladat- és hatásköreit a települési önkormányzat jegyzője, a megyei kormányhivatal gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró járási hivatala (a továbbiakban: gyámhivatal), és a gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatal gyakorolja.

A települési önkormányzat jegyzője az alábbi feladat- és hatásköröket látja el:

- gyámhatósági ügyekben megkeresésre környezettanulmányt készít
- megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát,
- megállapítja a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek, nagykorúvá vált gyermek hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetét,
- ellátja a törvényben vagy kormányrendeletben hatáskörébe utalt egyéb gyermekvédelmi és gyámügyi feladatokat.

A Tapolca Város Önkormányzata által nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátásokra vonatkozó szabályozást a 2015. március 1-jén hatályba lépett, a szociális ellátásokról szóló 3/2015. (II.23.) önkormányzati rendelet tartalmazza. Az önkormányzat 2016-ban a rendeletében meghatározott feltételek szerint a rászorult gyermekek részére rendkívüli települési támogatást biztosított, továbbá a bölcsődei, óvodai, illetve iskolai étkezésének térítési díjához nyújtott rendszeres pénzbeli támogatást adott a rendelet előírásai szerint rászoruló családok részére. Az általános és középiskolai tanulmányokat folytató hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére az oktatási szünetek időtartamára megszervezte a gyermekek napi egyszeri meleg ebédjének biztosítását.

2016-ban az általános igazgatási csoportvezető látta el a rendkívüli települési támogatással kapcsolatos feladatokat. A Csoport által működtetett elektronikus nyilvántartásban utalványozta továbbá a gyermekétkeztetés térítési díjaihoz nyújtott támogatásokat. Felmérte továbbá a szünidei gyermekétkeztetésre vonatkozó igényeket, valamint a Család- és Gyermekjóléti Központ munkatársaival megszervezte a szünidei gyermekétkeztetést. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény ügyeket és a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet megállapításával kapcsolatos feladatokat egy fő szociális ügyintéző végezte meglévő más munkaköre mellett, a gyermekétkeztetés térítési díjaihoz nyújtott települési támogatás ügyekkel pedig egy másik szociális ügyintéző foglalkozott meglévő munkaköre mellett.

2013. március 1-jétől Gyulakeszi és Raposka községek csatlakozásával a két község lakóinak gyermekvédelmi feladatai is az Önkormányzati és Igazgatási Iroda Általános Igazgatási Csoportjához kerültek. Az egykori körjegyzőségtől egy fő szociális ügyintéző került át az Általános Igazgatási Csoporthoz. A két község lakosainak gyermekvédelmi ügyeivel a körjegyzőségről hivatalunkba érkezett kolléga foglalkozik.

A gyermekvédelmi feladatokkal kapcsolatos átfogó értékelés az előterjesztés mellékletét képezi. A melléklethez szükséges adatokat az Általános Igazgatási Csoport a korábbi évekhez hasonlóan összegyűjtötte a gyermekvédelemmel foglalkozó szervektől.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy a gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységről készült átfogó értékelést megvitatni szíveskedjék.

HATÁROZATI JAVASLAT

Tapolca Város Önkormányzata Képviselő-testülete a 2016. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységről készült átfogó értékelést elfogadja.

Tapolca, 2017. április 24.

Dobó Zoltán
polgármester

TAPOLCA VÁROS GYERMEKJÓLÉTI ÉS GYERMEKVÉDELMI TEVÉKENYSÉGÉNEK ÁTFOGÓ ÉRTÉKELÉSE

Tapolca város lakosság száma évről évre fokozatosan csökkenő tendenciát mutat:

2016. december 31-én az állandó lakosok száma:	16.004 fő,
2015. december 31-én:	16.182 fő,
2014. december 31-én:	16.326 fő,
2013. december 31-én	16.499 fő,
2012. december 31-én	16.469 fő,
2011. december 31-én:	16.747 fő,
2010. december 31-én	16.849 fő,
2009. december 31-én	16.965 fő,
2008. december 31-én	17.023 fő,
2007. december 31-én	17.119 fő volt

A gyermek, illetve fiatalok lélekszáma városunkban az alábbiak szerint alakult az elmúlt években:

2016. december 31-én 2620 fő, ebből a 0-14 évesek száma:	1916 fő
2015. december 31-én 2662 fő, ebből a 0-14 évesek száma:	1916 fő
2014. december 31-én 2697 fő, ebből a 0-14 évesek száma:	2118 fő,
2013. december 31-én 2773 fő, ebből a 0-14 évesek száma:	2138 fő,
2012. december 31-én 2801 fő, ebből a 0-14 évesek száma:	2145 fő,
2011. december 31-én 2698 fő, ebből a 0-14 évesek száma	2190 fő,
2010. december 31-én 3000 fő, ebből a 0-14 évesek száma	2248 fő,
2009. december 31-én 3121 fő, ebből a 0-14 évesek száma	2309 fő,
2008. december 31-én 3277 fő, ebből a 0-14 évesek száma	2336 fő.

A csökkenés mind a 18 év alatti, mind a felnőtt korú lakosságra jellemző. A csökkenés mértéke évről évre változó intenzitású, de sajnos tendenciának tekinthető folyamat.

A TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZAT FELADATAI

Pénzübeli és természetbeni ellátások

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 18. § (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a települési önkormányzat képviselő-testülete a rendeletében meghatározott módon és feltételek szerint a gyermek és fiatal felnőtt rászorultságára tekintettel pénzübeli támogatást állapít meg. Az ellátások nyújtásának helyi szabályait 2015. március 1-jétől a szociális ellátásokról szóló 3/2015. (II.23.) önkormányzati rendelete tartalmazza. A Gyvt. 19., 20., 20/A. és 21.§-ai rendelkeznek a gyámhatóság, azaz a jegyző által kötelezően biztosítandó pénzübeli és természetbeni ellátásokról, melyek a következők: rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, illetve az ehhez kapcsolódó pénzübeli juttatás, továbbá a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódó, évente két alkalommal, Erzsébet utalvány formájában nyújtott támogatás.

A gyermekvédelmi feladatokat 2016-ban az Önkormányzati és Igazgatási Iroda Általános Igazgatási Csoportja végezte el. A csoportvezető látta el a rendkívüli települési támogatással, valamint a pénzbeli ellátások utalásával kapcsolatos feladatokat. Elvégezte továbbá a szünidei gyermekétkeztetéssel kapcsolatos feladatokat (pályáztatás, szerződés-kötés, szervezés, elszámolás). Az étkeztetés lebonyolításában a Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézet Család- és Gyermekjóléti Központ családsegítőivel működött együtt.

A gyermekétkeztetés térítési díjaihoz adott települési támogatás ügyekkel egy fő szociális ügyintéző foglalkozott. A Tapolcai Közös Önkormányzati Hivatalhoz tartozó két község szociális feladatait ellátó ügyintéző végezte a rendszeres gyermekvédelmi kedvezménnyel, valamint a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet megállapításával kapcsolatos feladatokat. Ugyanez az ügyintéző végezte el 2016. augusztusában és 2016. novemberében a csoportvezetővel együtt a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódó, gyermekenként 5.800,- Ft értékű Erzsébet-utalványok megrendelését és kiosztását.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

2016. december 31-én 329 volt a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek létszáma. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény iránti kérelem elutasítására 13 család 21 gyermekét érintően került sor. Az elutasítás indoka 18 gyermek esetében az volt, hogy a családban az egy főre jutó havi nettó jövedelem meghaladta a Gyvt. 19. § (2) bekezdésében előírt jövedelemhatárt. Egy esetben a család akkora mértékű vagyontárggyal – értékesíthető ingatlannal – rendelkezett, melynek birtoklása kizárta a kedvezmény megállapítását. Kettő ügyben pedig a folyósítás egyéb feltételeinek nem feleltek meg a 18. életévüket betöltött fiatal felnőttek. Fellebbezést egyik elutasító határozat ellen sem terjesztettek elő az ügyfelek 2016-ban. Tizennégy ügyben tizenhét gyermeket érintően került sor a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény felülvizsgálatára az ügyfél kérelme alapján. Ezen ügyekben a szülő vagy 18. életévét betöltött fiatal felnőtt maga kérte az ellátásra való jogosultság felülvizsgálatát, mivel élethelyzetében, jövedelmi viszonyaiban olyan jellegű változás állt be, mely miatt a kedvezmény felülvizsgálata iránti eljárás indokolt volt. A jogosultság tizenöt gyermek esetében megszüntetésére került.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása nem jelent tényleges pénzbeli támogatást. A kedvezményben részesülők a kézhez vett határozattal többfajta támogatást vehetnek igénybe: gyermekétkeztetés esetén a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő bölcsődés, óvodás, 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő, valamint a fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény hatálya alá tartozó intézményben elhelyezett gyermek után az intézményi térítési díj 100%-át, nappali tagozaton középfokú tanulmányokat folytató, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek és tanuló után az intézményi térítési díj 50%-át kedvezményként kell biztosítani. Ezen kívül az iskolákban ingyen biztosítják számukra a tankönyveket. A felsőoktatásban a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény pluszpontokat jelent az abban részesülő hallgatónak.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők évente két alkalommal, augusztus és november hónapban alkalmanként és gyermekenként 5.800,- Ft értékű Erzsébet-utalványt kapnak természetbeni ellátás keretében. A magas postaköltség miatt – a már kialakult gyakorlatnak megfelelően - tavaly augusztusban 328 gyermek, novemberben 314 gyermek részére előre meghirdetett időpontban személyesen adtuk át az Erzsébet-utalványokat.

Rendkívüli települési támogatás

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény módosításával a szociális ellátásokra vonatkozó szabályozás a 2015. évben teljesen átalakult. Ezen időponttól kezdve a települési önkormányzatok saját költségvetésük terhére települési támogatás elnevezéssel állapíthatnak meg pénzbeli vagy természetbeni ellátást a rendeletük szerint rászoruló ügyfeleknek. A rendkívüli települési támogatás az időszakosan létfenntartási gondokkal küzdő, létfenntartást veszélyeztető helyzetbe került, gyermeket gondozó családok részére, illetve az átmeneti és a tartós nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartás elősegítése érdekében a nevelésbe vett gyermek családja részére nyújtott támogatás. A rendkívüli települési támogatás igénylésének részletszabályai a 3/2015. (II.23.) önkormányzati rendeletben találhatóak meg.

Tavaly az egyszeri ellátás iránti kérelem benyújtásának leggyakoribb indoka az volt, hogy a szülő a napi megélhetéshez kérte az önkormányzat segítségét. Számos család terjesztett elő azért kérelmet, mert nem tudta a gyermek iskolába járásához szükséges felszerelést (tanszerek, tankönyv, bérlet, megfelelő ruházat, stb.) biztosítani. Tavaly – immár hagyományosnak tekinthetően - egy gyermek tandíját fizette ki önkormányzatunk a Szín-Vonal Alapfokú Művészetoktatási Intézménybe. A támogatás nélkül a tehetségesen rajzoló gyermek nem tudott volna az intézmény munkájában részt venni, mert őt és testvérét egyedül nevelő édesanyja ugyanis önerőből nem tudta volna kifizetni a térítési díjat. Egy családnak a gyermek fogszabályozásához adtunk támogatást. Tavaly 3 gyermek szemüvegének megvétele jelentett olyan terhet a családnak, mely miatt hozzánk fordultak segítségért. Egy egyedülálló anyuka tavaly nem tudta egyedül kifizetni gyermeke cserkészáttörését: a tábor költségeit rendkívüli települési támogatás keretében biztosítottuk számára, így a gyermek nem maradt le a számára nagyon fontos, ámde anyagilag elérhetetlen élményről. Ugyanennek az anyukának abban is anyagi segítséget nyújtottunk, hogy asztmás gyermekét másik városba tudja kezelésekre vinni. Egy súlyosan beteg gyermeket egyedül nevelő édesanyját inzulinpumpa beszerzéséhez segítettük hozzá. Egy másik egyedülálló anyukának a tél közepén elromlott fűtési rendszeres javíttatásában segítettünk. Tíz szülő közüzemi hátraléka kifizetéséhez kért tavaly anyagi támogatást. Egy családban a villanyóra visszaszereléséhez adtunk pénzbeli segítséget. Tíz családnak pénzben nyújtottunk támogatást a téli tüzelő megvásárlásához, hét család részére pedig természetben tüzfát adtunk. Gyógyszerek megvételéhez három alkalommal kértek tapolcai családok segítséget. Egy nagyot halló anyukának hallókészülék vásárlásához adtunk települési támogatást. Enélkül a család nem tudta volna megvásárolni a készüléket. Öt családban jelenlett valamelyik szülő hónapokig tartó táppénzes állománya mindennapi létfenntartási gondokat. Egy családban pedig a rossz párkapcsolatban élő anyukának nem kívánt terhessége megszakításának költségeit fizettük ki. Néhány éve a családsegítő kollégákkal igyekeztünk olyan családokat keresni, akik önkormányzati támogatással a család fogyasztását szolgáló zöldségeket szeretnék megtermelni, illetve állatot tartani. A program iránt csekély érdeklődést mutatkozott. Tavaly azonban sajnálatos módon egyetlen kérelem sem érkezett kertműveléssel kapcsolatos kiadások csökkentése érdekében. Tény, hogy ezen támogatás folyósításának feltétele köztudottan a művelésre előkészített kert megtekintése volt az ügyintéző részéről.

A 2016. évben **81 család** részére nyújtottunk pénzbeli támogatást, melyre **1.480.400,-Ft-ot** használtunk fel. A 81 család tavaly 106 kérelmet terjesztett elő az Általános Igazgatási Csoportnál, azaz volt olyan család, amelyik tavaly több alkalommal is segítséget kért. Az egy családra jutó támogatás összege 13.966,- Ft volt. A tavalyi valamivel több, mint 11.000,- Ft-os adattal összevetve megállapíthatjuk, hogy tavaly átlagosan magasabb összeg jutott egy-egy család támogatására, mint 2015-ben.

Rendkívüli települési támogatás iránti kérelem **9 esetben** került elutasításra. Az elutasítások indoka az volt, hogy a kérelmek nem feleltek meg az önkormányzati rendeletben előírt feltételeknek. Egy alkalommal voltunk tavaly kénytelenek rendkívüli települési támogatás iránti kérelem elutasítására azon okból, mert az ügyfél az előzőleg megállapított támogatásról nem számolt el, azaz nem igazolta, hogy a támogatást a megállapító határozatban foglalt célra fordította azt. A többi kérelem azért lett elutasítva, mert szülő/szülők nem működtek együtt álláskeresőként a Tapolcai Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályával.

A korábbi évekhez hasonlóan 2016-ban is valamennyi jogos és megalapozott kérelem esetén megállapítottuk a támogatást a kérelmező családnak. Igyekeztünk a támogatás összegével is az adott család élethelyzetéhez igazodó mértékű támogatást adni. Az elutasítások száma a benyújtott kérelmek számához viszonyítva nem jelentős, az elvégzett környezettanulmányok, illetve a meghozott határozatok megalapozták a döntések jogosságát. Bizonyítja ezt az is, hogy tavaly egyetlen elutasító határozat ellen sem terjesztettek elő fellebbezést.

Gyermekétkeztetés

A városban a gyermekétkeztetés a bölcsőde, óvodák, illetve iskolák keretében megoldott. Valamennyi intézmény részére a Tapolcai Diák és Közétkeztető Kft. szállítja a gyermekek életkorának megfelelően előállított ételt, melyet a gyermekek az intézményekben kialakított ebédlőkben fogyasztanak el. A Kft. lehetőséget biztosít diétás étkezés igénybevételére, továbbá egészséges étkezést tudnak biztosítani az ételallergiában (pl. tej, szója, glutén) szenvedő gyermekek részére is.

A Gyvt. előírásai értelmében a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményezett bölcsődés és óvodás korú gyermekek, valamint az általános iskola 1-8. osztályába járó, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek után a szülőknek nem kellett térítési díjat fizetni.

Az előzőekben említett önkormányzati rendelet alapján az elmúlt évben 19 gyermek kapott segítséget intézményi térítési díjának kifizetéséhez mindösszesen 169.075.- Ft összegben. A támogatás megállapítása esetén az étkezést biztosító intézmény által kiállított számlán feltüntetett térítési díjat havonta utaltuk az intézmény számlájára. Elutasítás a 2016. évben nem történt.

A Gyvt. változása folytán önkormányzatunk valamennyi tanítási szünetben köteles biztosítani a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére a napi egyszeri meleg ebédet. Az ebéd biztosítására a Tapolcai Diák- és Közétkeztető Szolgáltató Kft-vel kötöttünk szerződést. Az ebédet éthordóban vihetik el a szülők a Stadion utcai főzőkonyháról, illetve a Szent István utcában található Idősek Klubjából.

A Gyvt. előírásainak megfelelően 2016-ban a szülőknek a Gyvt. által előírt adattartalmú formanyomtatványon előterjesztett kérelmére biztosítottuk a hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek részére biztosítottuk az ingyenes meleg ebédet. A tavaszi szünetben 8 fő részére 28 adag, a nyári szünetben 54 napon keresztül 9 fő részére 486 adag, őszi szünetben 12 fő részére 36 adag, a téli szünetben 16 gyermek részére 112 adag ingyenes ebéd került átadásra. Ezek összes értéke 331.000.- Ft volt.

A Gyvt. előírásai szerint kötelezően étkeztetendő gyermekek körén kívül önkormányzatunk tavaly még továbbá 40 gyermek részére biztosított meleg ebédet. A támogatás nagy segítséget jelentett az ebédben részesülő családok számára, hiszen sokan sajnálatos módon csak ilyen módon tudták biztosítani a nyári szünetben gyermekeik meleg ebédjét. A tavalyi évben a gyermekétkeztetés lebonyolítása zökkenőmentesen zajlott.

Felügyeleti ellenőrzések tapasztalatai:

A Veszprém Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztálya 2016. év szeptemberében céll ellenőrzést tartott. Az ellenőrzés célja annak megállapítása volt, hogy a jegyző gyámügyi és gyermekvédelmi igazgatási tevékenysége megfelel-e a jogszabályban előírt feltételeknek. Az ellenőrzés formája dokumentumokon alapult, amelynek keretében ügyiratokat kértek megküldeni.

Az ellenőrzésről összeállított jelentés a vizsgálat eredményeit az alábbiak szerint összegezte:

„Az ellenőrzés eredményeként megállapítható volt, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény vonatkozásában a vizsgált ügyekben a Jegyző a hatályos jogszabályok szerint járt el. Döntései megalapozottak és jogszerűek voltak. Az ügyintézés szakszerűen történt. Az ellenőrzés során a vizsgált iratokban jó színvonalú ügyiratkezelést, valamint az eljárás menetének megfelelő dokumentálása volt tapasztalható.

A Jegyző az eljárása során az ellátással kapcsolatos Gyvt. szerinti nyilvántartási kötelezettségét teljesítette.”

Hiányosságként azt jelölték meg, hogy a kérelem benyújtására nem az eljárás idején hatályos jogszabály mellékletét képező formanyomtatványt használtuk. A vizsgálatot követően azonnal javítottuk a hiányosságot, új nyomtatványt állítottunk össze.

Gyermekjóléti alapellátások

A Gyvt. 38. §-a értelmében az alapellátásnak hozzá kell járulnia a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez.

Az alapellátások körébe az alábbi szolgáltatások tartoznak:

- gyermekjóléti szolgáltatás gyermekjóléti szolgálat útján,
- gyermekek napközbeni ellátása – bölcsőde,
családi napközi,
családi gyermekfelügyelet,
házi gyermekfelügyelet,
alternatív napközbeni ellátás.
- gyermekek átmeneti gondozása – helyettes szülő,
gyermekek átmeneti otthona
családok átmeneti otthona
befogadó szülő.

Az előzőekben felsoroltak közül Tapolcán a gyermekjóléti szolgálat és a bölcsőde áll a szülők és a gyermekek rendelkezésére. Városunkban a Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézet gondoskodik e két szolgáltatás biztosításáról.

A Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézet 2013. június 30. napjáig Tapolca Város Önkormányzatának fenntartásában volt. A szociális és gyermekvédelmi feladatok hatékonyabb ellátása érdekében és a jogszabályi változásoknak megfelelően Tapolca Város és

Raposka Község Önkormányzata 2013. július 1-jével létrehozta a jogi személyiséggel rendelkező Tapolcai Alapszolgáltatási Intézményi Társulást. Az Alapellátási Intézet fenti időponttól a Társulás fenntartásába került. Az Alapellátási Intézet egyik telephelye a tavaly létrejött Család- és Gyermekjóléti Központ, mely a családsegítés mellett a gyermekjóléti szolgáltatási feladatokat is ellátja. A Szolgálat ellátási területe Tapolca városra, továbbá Gyulakeszi és Raposka községekre terjed ki.

Személyi és tárgyi feltételek

A Család- és Gyermekjóléti Központ a város központjában található, a Tapolcai Közös Önkormányzati Hivatal udvarán található épületben. Az új kapu megnyitásával a kliensek számára az épület egyszerűbben megközelíthető. Az akadálymentesítés Tapolca Város Önkormányzata intézkedésének következtében a bejáratnál megoldott.

A Központon belül a gyermekjóléti szolgáltatást ellátó szakmai csoport (a továbbiakban: Szolgálat) külön irodahelyiséggel és interjúszobával rendelkezik, amelyek biztosítják az egyéni esetkezelés során a bizalmas beszélgetést és a nyugodt adminisztrációs tevékenységet. Az adományok gyűjtésére a Szolgálatnál levő adományraktár mellé megkapták a Pedagógiai Szakszolgálat épületében levő pincét is, így a ruhaadományokat a Szolgálat már az új helyen tárolta és tárolja. A ruhák kiosztását is az újonnan kialakított raktárban oldják meg.

Személyi számítógép, internet, zárható iratszekrények, vonalas telefon, mobiltelefon, fényképezőgép, projektor, helyijárat-bérlet segítette a szakmai munkát. A Szolgálat a kiscsoportos közösségi programokat saját épületben, a nagyobb célcsoportot érintő rendezvényeket a Tapolcai Közös Önkormányzati Hivatal udvari tanácsstermének igénybe vételével, illetve az Idősek Klubja udvarán, továbbá a Batsányi János Művelődési és Oktatási Központ együttműködésével bonyolította le.

A gyermekjóléti szolgáltatást 2016-ban 6 főállású családgondozó látta el. 2011. novemberétől vezető családgondozó-tanácsadó segíti a szakmai munkát.

Alapellátás keretében 2016-ban 151 gyermeket gondozott a Szolgálat Tapolcán. 20 gyermek esetében az egyszeri segítségnyújtás, tanácsadás elegendőnek bizonyult. 2016-ban 46 gyermek esetében vált szükségessé a védelembe vétel. 15 fő átmeneti nevelésbe került gyermek vérszerinti szüleinek gondozását végezte a Szolgálat. A családgondozók közreműködtek a szülők életkörülményeinek javításában, a szülő-gyermek kapcsolat helyreállításában. Tavaly 3 válsághelyzetbe került várandós anya esetében volt szükség szoros együttműködésre a védőnői szolgálattal. A Szolgálatnál egy fő képzett mediátor segítségével biztosított a közvetítői eljárás. A gyermekjóléti szolgáltatást az elmúlt évben a tapolcai ügyfeleken túl egy raposkai és 9 gyulakeszi család (16 fő) vette igénybe.

A Gyermekjóléti Szolgálathoz 2016-ban az alábbi szervektől érkeztek jelzések: egészségügyi szolgáltató: 27 jelzés, ebből 22 jelzés védőnőtől érkezett; személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltató: 10 jelzés, gyermekek napközbeni ellátását végző intézmény: 2 jelzés; közoktatási intézmény: 66 jelzés; egyesület, alapítvány: 1 jelzés; rendőrség: 9 jelzés; pártfogó felügyelet: 1 jelzés; állampolgár: 1 jelzés; munkaügyi hatóság: 1 jelzés; önkormányzat, jegyző, gyámhivatal: 22 jelzés.

A Gyermekjóléti Szolgálatnál 2016-ban 20 alkalommal került sor jelzőrendszeri megbeszélésre, és 6 alkalommal tartottak szakmaközi megbeszélést különböző témákban. Esetkonferenciát 68 alkalommal tartottak.

Az iskola gyermekvédelmi felelő státusz átalakulásával szükségessé vált, hogy az osztályfőnökökkel a személyes kapcsolatot erősítsék a családgondozók. 2016-ban is rendszeressé váltak a fogadóórák az általános iskolában, így a családgondozó elérhető volt a tanárok és a diákok számára.

Az idei évben is számos adományt (ruha, játék, használati tárgyak) tudtak közvetíteni a rászorulóknak részére. 2016. januártól minden héten, szerdán, az év novemberétől az új adományraktár kialakításával minden héten kedden adomány börszót tartanak, ahol a rászorulóknak elvihetik a számukra szükséges tárgyakat. Speciális esetekben a szolgálat munkatársai juttatják ki a családokhoz a szükséges adományokat.

A Lipóti Pékség jóvoltából 3 hónapon keresztül a megmaradt péksüteményeket, kenyereket a családgondozók közvetítették a nehéz élethelyzetben levő családok részére. Az év további időszakában a Lipóti Pékségnek a Hajléktalan Személyek Átmeneti Szálláshoz beérkezett kenyéradomány elosztásában segítettek.

Az Anonim Alkoholisták és az Al-Anon tapolcai csoportjának vezetőivel jó együttműködés alakult ki. A szenvedélybetegséggel küzdőknek és családtagjaiknak lehetőségük van arra, hogy a csoporttól segítséget, támogatást kapjanak.

A családgondozók egyre több családdal kerültek kapcsolatba, ahol sajátos nevelési igényű gyermeket nevelnek. A szülők a problémákkal magukra maradnak, sok esetben nem tudják feldolgozni a felmerülő nehézségeket, amelyek párkapcsolati és családi konfliktusokhoz vezetnek. Szükség volt egy önszervező csoport létrehozására egy fő mentorszülő segítségével. Jelenleg 10 taggal működik, működési engedéllyel és telephellyel az „Én világom” szülői klub. A szülő klub célja a lelki támogatás, tapasztalatcsere, nevelésbe bevált „jó gyakorlat” megosztása, alkalmanként szakemberek bevonásával tesszük hasznosabbá a találkozásokat.

2016-ban a Református Szeretetegyház segítségével két alkalommal adományt közvetítettek klienseink számára.

Iskolai közösségi szolgálat keretében a 2016-os évben 25 gimnazistával vették fel a kapcsolatot. Közülük 6 fő „Karógömböt programban” a fiatalok általános iskolás diákokat készítettek fel a pótvizsgára. Nagy segítséget nyújtottak a szabadidő hasznos eltöltését célzó programok lebonyolításában.

Az Alkohol és Drogsegély Ambulancia Noszlopi Rehabilitációs Intézetének vezetőjével együttműködve a Batsányi János Gimnáziumban és a Széchényi István Szakképző Iskolában drogmegelőzést célzó csoportos beszélgetést szerveztek a rehabilitációban részt vevő fiatalok bevonásával.

Példaértékű összefogásnak köszönhetően már harmadik éve, hogy a Szolgálat koordinálásával a nyári szünetben minden kedden ingyenes és tartalmas szabadidős tevékenységeket szerveztek a program nélkül maradt tapolcai és raposkai gyerekek részére. Az iskolai közösségi szolgálatban részt vevő gimnazisták is nagyban hozzájárultak a „Vidám Vakáció” programsorozat sikeréhez.

2016. januártól kialakításra kerültek a Család-és Gyermekjóléti Központok. A Központ esetmenedzsereinek legfontosabb feladata a Tapolca Városban, valamint a tapolcai járásban a gyermekjóléti szolgáltatásban a hatósági intézkedésre történő előkészítés, a védelembe vétel, az ideiglenes hatályú elhelyezés, a nevelésbe vétel és az utógondozói feladatok ellátása.

A Központ másik nagy feladata tanácsadók (pszichológiai, addiktológiai, családterápia, jogi tanácsadás) foglalkoztatása, esetek kezelésébe történő bevonása. A tanácsadó kirendelése az esetek felmérése után fog megtörténni.

Speciális feladat a készenléti ügyelet kialakítása, az utcai, iskolai, óvodai szociális munka, a kapcsolattartási és kapcsolatügyi szolgáltatás biztosítása.

A Központ harmadik fontos feladata a jelzőrendszer működésének koordinálása, valamint a család-és gyermekjóléti szolgálatok szakmai támogatása.

A Család-és Gyermekjóléti Központ keretein belül működik Tapolca, Raposka és Gyulakeszi településeken a család-és gyermekjóléti szolgáltatás. 2016. január 1-jétől a családsegítés csak a gyermekjóléti szolgáltatással integráltan – egy szervezeti és szakmai egységben – működhet.

A készenléti szolgálat január 4. óta működik, az érintett települések megkapták az erről szóló értesítést.

Gyermekek napközbeni ellátása

Bölcsőde

A bölcsőde, mint a gyermekjóléti alapellátás része, a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. A Ringató Bölcsőde a Szociális és Egészségügy Alapellátási Intézet önálló szakmai egységeként, 5 gyermekcsoporttal és 62 férőhellyel működik. A településen jelentkező igények alapján az intézmény még egy csoport indítását indokoltnak tartaná.

A bölcsőde vezetését a vezető kisgyermeknevelő látja el tavalý. A gyerekek gondozását-nevelését 13 fő kisgyermeknevelő látja el, 6 fő felsőfokú végzettséggel rendelkezik és 3 fő jelenleg végzi a főiskolai tanulmányait. Munkájukat segíti 3 fő takarítónő, 1 fő mosó-varrónő, 1 fő karbantartó. A bölcsőde orvosi teendőit házi gyermekorvos látja el heti 4 órában.

Bölcsődébe felvehető minden olyan kisgyermek, akinek szülei valamilyen ok miatt nem tudják biztosítani a napközbeni ellátását. A Gyvt. kiemeli az olyan kisgyermek felvételi lehetőségét, akinek szociális vagy egyéb ok miatt egészséges fejlődése érdekében szükséges a bölcsődei gondozás, nevelés.

Városunkban a szociális ellátásokról szóló önkormányzati rendelet értelmében a bölcsőde működési engedélyében meghatározott ellátási területen állandó lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező szülők gyermekei vehetők fel. A nem tapolcai lakosú, de tapolcai munkahellyel rendelkező szülők gyermekeinek felvételére akkor van lehetőség, ha a lakóhely szerinti települési önkormányzat vállalja az egy gyermekre jutó önkormányzati támogatás megfizetését.

A gyermek bölcsődébe történő felvételét a szülőn, nevelőn, gondozón kívül kezdeményezheti:

- gyermekjóléti szolgálat képviselője,
- körzeti védőnő,
- a házi orvos, házi gyermekorvos,
- szakértői- és rehabilitációs bizottság
- a szociális, ill. családgondozó
- a gyámhatóság.

A bölcsődei gondozás-nevelés a családi neveléssel együtt és azt kiegészítve szolgálja a gyermekek fejlődését. A kisgyermeknevelők és a szülők között az együttműködés érdekében fontos a kölcsönös bizalom kialakítása. Az intézmény közös programok szervezésével kínált alkalmat a beszélgetésre, egymás jobb megismerésére. A gyermekekkel közösen készülnek az ünnepekre, minden évben rendeznek farsangi bált, gyermeknapot, várják a húsvéti, karácsonyi ünnepeket és ellátogat a gyermekekhez a Mikulás.

Évente kétszer kerül megrendezésre az ún. Családi nap, ahol a szülők, a nagyszülők, a testvérek együtt tölthetnek el a gyerekekkel egy kellemes hangulatú kreatív délutánt. A kisgyermeknevelők minden reggel a gyermek átvételekor tájékoznak az otthon történekről, hazaadáskor beszámolnak a szülőknek a gyermek napi tevékenységéről. A felmerülő problémákat azonnal meg tudják beszélni. A szülők tavaly együttműködők voltak, a gyermekekkel kapcsolatos kéréseket teljesítették. Problémát az jelentett az intézményben, hogy a szülők nem vitték vagy nem megfelelő ruházatban vitték a gyermeket a bölcsődébe.

Gyermekek átmeneti gondozása

A Gyermekjóléti Szolgálat feladatai közé tartozik a helyettes szülői hálózat megszervezése és működtetése. Sajnos a hálózat létrehozása eddig nem történt meg a feladatot vállaló és a feladat ellátására alkalmas személy hiányában.

Bűnmegelőzési program

Tapolca Város Önkormányzata **2007. évben fogadta el bűnmegelőzési koncepcióját**, mely jelenleg átdolgozás alatt áll. Az Önkormányzat pályázatot nyújtott be, melynek sikeressége esetén megújul a program is.

A jelenlegi bűnmegelőzési koncepció főbb célkitűzései:

- **A közterületek rendjének fenntartása, a jogsértések visszaszorítása.** A közterületen történő bűncselekményeket a lakosság közvetlenül érzékeli és védekezési lehetőségei is korlátozottak. Ezért egyik legfontosabb feladat a közterület és a nyilvános helyek rendjének biztosítása. Elkötelezett szándék kinyilvánítása annak érdekében, hogy a – bárki által igénybe vehető – közterületen az emberek biztonságban érezzék magukat éjjel és nappal egyaránt. Az adatvédelmi szabályok értelmezését követően a térfelügyelő kamerarendszer újraindítása, szükség szerinti bővítése. Kis értékű tárgyi kommunikációs, képrögzítő eszközök beszerzése.
- **A külső városrészek, külterületeken az időszakos rendőri jelenlét biztosítása,** az odavezető utakon közlekedők figyelése.
- **A gyermek és fiatalkori bűnözés csökkentése.** Az említett korosztály célirányos preventív nevelésével a bűnözés utánpótlási bázisának csökkentése.

- **A droghasználat és kábítószer-bűnözés kezelése, megelőzése** érdekében a fokozott hatósági tevékenység mellett, széleskörű intézményi és társadalmi összefogás szükséges.
- **A családon belüli erőszak megelőzése, megtörtént esetek megfelelő kezelése.** Erőszakos családban felnövekvő gyermekben az erőszakra való hajlam átöröklődik. Kiemelten fontos a problémás családok segítése.
- **Az idős, egyedül élők fokozott védelme, biztonságuk növelése.** Az aktuális ügyektől elvonatkoztatva is szükséges az idősekről való gondoskodás, ennek részét kell, hogy képezze otthonuk védelme is.
- **Az áldozattá válás megelőzése, áldozatsegítés, az áldozat kompenzációja.** A leghatározottabb törekvéseink mellett is előfordulhat, hogy a város lakói közül áldozattá válnak. Segíteni kell az állami és civil áldozatvédelmi lehetőségek elérését, s koordinálni a veszélyekkel kapcsolatos korrekt és folyamatos tájékoztatást. Különösen fontos a tájékoztatás, a Tapolca Városi Televízió, az Új Tapolcai Újság által biztosítható lehetőségek kihasználása.
- **A Tapolcán fellelhető kedvezőtlen tendenciák visszaszorítása.** (Pl. közlekedési balesetek, gépkocsi feltörések, betöréses lopások, besurranások, rongálások, közterületi bűncselekmények, rablások, zsebtolvajlások, stb.) Különösen fontos a városi gyorshajtás mérséklése érdekében mobil sebességellenőrző tájékoztató készülék beszerzése, üzemeltetése.
- **A város közbiztonságának javításához szükséges rendszeres rendőri jelenlét biztosítása.** Gyors reagáló képesség az ellenőrzött bejelentéseket követően. A lehetőségek függvényében támogatni (nem csak anyagi lehetséges) a járőrszolgálati tevékenységet.

A Rendőrség beszámolója szerint a gyermekkorúak és fiatalok körében tapasztalt problémák elsősorban az iskolai élethez kötődnek. A velük kapcsolatos jelzések általában az oktatási intézményből érkeznek. A fő konfliktusforrás a társak elleni verbális és fizikai erőszak. 2016-ban már a gyermekkorúak körében is előfordult a rablás bűncselekmény kísérlete. A fiatalok körében veszélyeztető tényező lehet még a „bio füvek” designer drogok alkalmi fogyasztása is.

Három esetben fordult elő családon belüli bántalmazás, ami kiskorú veszélyeztetésének minősült. Gyermekkorúak sérelmére egy vétséget követtek el.

A bűnmegelőzési és prevenció munkája végzése ebben a korosztályban elsősorban az iskolák órakeretein belül zajlik. Míg az iskoláskorúak a tanórák keretében könnyen elérhetők, addig a szülőkkel, családokkal végzett prevenció munkája hiányosságokat mutat. Széleskörű előkészítő munka után sem érhető el a szülők harminc százaléka sem. A hatékony munkához azonban elengedhetetlen a családok (gyermek és szülei) komplex prevenciója.

ÖSSZEGZÉS

Önkormányzatunk a 2016. évben a pénzügyi ellátások vonatkozásában eleget tett a törvényben megfogalmazottaknak. A települési támogatások iránti kérelmek száma a 2015-ös évhez képest nőtt, ám a növekvő esetszám mellett is magasabb összegű támogatást tudunk a rászoruló családoknak nyújtani, mint 2015-ben. További támogatások bevezetésére nem volt

és megítélésem szerint nincs is szükség, tekintettel arra, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény több támogatást biztosít (ingyenes tankönyv, ingyenes étkezés biztosítása, évi 2 alkalommal további pénzbeli támogatás, egyéb kedvezmények igénybe vétele) a rászoruló családok számára. Jogos igény esetén minden alkalommal segítséget nyújtott az Önkormányzat települési támogatást az anyagilag nehéz helyzetben levő családoknak. Célunk az, hogy a rászoruló családoknak valódi, személyre szabott és hathatós segítséget tudjunk adni nehéz helyzetükből való kilábaláshoz.

A Gyvt. 94. § (2) bekezdése értelmében a települési önkormányzatnak a személyes gondoskodást nyújtó alapellátások vonatkozásában biztosítani kell a gyermekjóléti szolgáltatást, a gyermekek napközbeni ellátását – 10000-nél több állandó lakos esetén a bölcsődei ellátást -, a gyermekek átmeneti gondozását, másrészt az önkormányzat szervezi és közvetíti a máshol igénybe vehető ellátásokhoz való hozzájutást. Városunkban az előzőekben említett szolgáltatások csak részben biztosítottak. Hiányzik a helyettes szülői hálózat.

Tekintettel arra, hogy a város mérete és a veszélyeztetett gyermekek száma indokolja, a jövőben is kiemelt feladatunknak tekintjük, hogy megfelelően képzett, és személyiségében is a feladatra alkalmas nevelőszülőt találjunk.

Az utóbbi években megfigyelhető tendencia, hogy egyre több magatartászavaros, beilleszkedési és pszichés problémákkal küzdő gyermek és szülő kerül a gyámhatóság és hivatalunk látóterébe is. A családok létbizonytalansága hátrányosan érinti a gyermekek testi és lelki fejlődését. Sok gyermeket frusztrál családja rossz anyagi helyzete. Számos családnál jelent komoly problémát, hogy a szülő a mindennapi élethez szükséges anyagiak előteremtése céljából külföldön vállal munkát, a gyermek pedig itthon marad a nagyszülővel, vagy az egyik szülő dolgozik külföldön, az itthon maradó pedig próbál egyedül megküzdeni a gyereknevelés nehézségeivel. A szülők, illetve az egyik szülő hiánya sok esetben egyedül feldolgozhatatlan problémát jelent a gyermek számára. Nagy szükség lenne emiatt pszichológus szaktudására és igénybevételére. Az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat két főállású pszichológusa Tapolca városra és a környékbeli több mint húsz településre kiterjedően látja el feladatát, így sokszor heteket, hónapokat kell várni a mind leterheltebb szakemberekkel való konzultációra.

Ügyfeleink többségének anyagi lehetőségeit meghaladja, hogy magánpraxist folytató pszichológushoz forduljanak. A Család- és Gyermekjóléti Központ 2016. január 1-jei felállásával biztosítja ugyan a pszichológiai tanácsadáshoz való hozzájutást, nem pótolja azonban a főállású pszichológus jelenlétét. A gyakorlati tapasztalatok azt mutatják, hogy több pszichológus munkájára lenne igény. Rendelkezésre álló forrás hiányában azonban nincs lehetőségünk több szakember foglalkoztatására. A szakmai munka minőségét nagyban emelné és a gyermekeknek is kézzelfogható segítséget jelentene, ha a Család- és Gyermekjóléti Központnál – esetleg valamelyik iskolában – főállású pszichológus szakember dolgozna. Az Önkormányzat a gyermekjóléti szolgáltatási színvonalának emelésére igyekszik pályázati forrásokat is találni.

Megoldatlan továbbá városunkban a gyermekek átmeneti gondozása. A Hajléktalan Szállón korábban működött ugyan egy kríziszoba, mely a krízishelyzetbe jutott családok elhelyezésére szolgált. A kríziszoba azonban 2009-ben megszüntetésre került, helyén kisebb átalakítással további egy szoba lett kialakítva férfi ügyfelek számára. A Magyar Vöröskereszt Veszprém Megyei Szervezete által Taliándörögdön létrehozott családok átmeneti otthona kismértékű javulást jelentett a nehéz helyzetbe került családok elhelyezésében, az intézmény azonban tavaly Várpalotára költözött. A környező városokban működő otthonok (pl. Ajka, Veszprém) ellátási területe csak a székhely-település területére terjed ki. Helyi intézmény

hiján nem kis szervezést igényel, hogy a rászoruló ügyfelek számára megfelelő segítséget tudjunk találni.

Megoldást egy újabb, Tapolcán működő családok átmeneti otthona jelentene, melyet térségi összefogással, vagy esetlegesen e célra rendelkezésre álló pályázati források felhasználásával lehetne létrehozni.

Tapolca, 2017. április 24.

Dobó Zoltán
polgármester